

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.
A kézdivásárhely városi és vidéki vadász-egyesület hivatalos közlönye.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési árak: Egész évre 5 frt, félévre 2 frt 50 kr, negyedévre 1 frt 25 kr. — Egyes szám ára 5 kr. Községek, tanítók, iparosok, és egyesületek, melyeknek tagjai egyenként előfizetnek, 4 frtért kapják a lapot.

Felelős szerkesztő: Dobay János.
Kiadó-tulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

A lap szellemi részét illető közlemények, szerkesztőséghez (Dobay János Kézdi-Vásárhelyt) intézendők.
Kiadó hivatal: K. Vásárhelyt az ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájában, hová hirdetések s előfizetési pénzek küldendők.

Ezeréves Magyarország.

(II-) Már nyomunkban van az ezredik év is s megünneplése foglalkoztatja minden hazafi lelkét. Az ezeréves Magyarország fennállását a lehető legfényesebben kell megünnepleni. Meghánytá-vetette azt már agyában a minisztertől lefelé minden vállalkozó, iparos, szakember. — Végül aztán megállapodnak, bizottságok és albizottságok alakulnak. Ezek újból tervezgetnek és költséget, áldozatot kérnek.

És a nemzet, a jó magyar nemzet megad mindent, — szívesen áldoz. A magyar szereti hazáját, nem adná sem aranyon, sem gyöngyön. Sőt minden kincsét feláldozza, hogy székes fővárosát építse, díszítse; hisz e város a legfényesebb drágakő, — ez az ország szíve. Ide a világvárosba vándorolnak tehát a fillérek. Kolosszális épületek, hidak, diadal- kapuk és más remekművek fogják hirdetni a világnak: immáron ezer éve, hogy e földön van a magyar, ezer év alatt ennyire küzdötte fel magát Árpád nemzetsége.

A vidék majd felhordja produktumát. Budapesten halmaz össze mindent. Itt lesz a kiállítás. Itt lesz minden, mert a világnak látni kell.

Mindez szép! Szép, ha teszünk, ha építünk. Ez mind a kiállításához illő, a millenniumhoz méltó előkészület.

De ha már áldozunk, tartsunk ebben is mértéket. Nem helyeselhetők például egyes vármegyék mozgalma, kik minden áron új, diszes vármegyeházat akarnak, csupán csak a millennium kedvéért. Eddig jó volt a régi, ezután is jó lesz. Legyünk itt csak maradiak. Majd kerítünk rá sort. Hiszen mindez nem fájó, nem égető seb. Ne akarjunk csak mindent kövé tenni. Költekezni éppen nem szükséges.

Azon a pénzen, vagy még egy kis áldozattal tehetünk mi olyat, melynek nyoma egész népünkön látható lesz. Egy kis áldozattal mi újjá teremthetjük Magyarországot. Ezt a kis áldozatot a nép, a felnőttné kívánja. Erre úgy hiszem áldozhatunk, áldozni kell és áldozni fogunk.

Gyűjtsuk fel a népben azt a szellemi szikrát, mely őt az Isten képmásává teszi. Tanítsuk meg az irni, olvasni nem tudót az írás és olvasásra. Adjunk könyvet a kezébe. Műveljük a népet, hogy önmagát művelhesse.

E czélból parancsolja rá az állam a községre, hogy a téli hónapokban estéli tanfolyamot nyissanak, a melyben az irni, olvasni nem tudó: az írást olvasást el-sajátítsa. Ne legyen a millenniumkor a hazában olyan középkori egyén, ki irni, olvasni nem tud. És akkor lássa és hallja meg a világ, hogy Hungária népe mind írástudó. Ha ez sikerül, a millen-

nium az ünnepek ünnepéhez méltán lesz megünneplelve. Ennél fényesebb, nagyobb haladás nem kell. És hisszük, hogy ez sikerülni fog.

A tanfolyam az állam, vagy község iskolájában tartatik. A tanító némi tisztelet díjat kap. Ugy ezt, mint a fűtést, világítást adja a község; ha nem bírja, segíti, vagy adja az állam. Két-három év múlva fehér holló lesz az irni, olvasni nem tudó ember. Ez is csak öreg, törődött.

Ha költség van, kell még tanító és tanuló. Tanító és tanuló pedig van.

Van hazafias, szorgalmas, munkaszerető tanítósága e hazának. E tanítóság tudja és érzi az ügy magasztosságát és kivánságának eleget is fog tenni. Van tanuló is. Van tudni vágyó ember e hazában sok, — számtalan. Ne higgyük, hogy volna olyan ember, kinek alkalmá van irni, olvasni tanulni s költségébe nem kerül, — hogy ne tanuljon. Ilyen embert képzelni sem tudnánk.

Ha valaki tud olvasni: úgy bizonyára olvas is, és így műveli önmagát; értelmesebbé lesz. Nem hisz a babonában. Becsben tudja tartani a hatóságok közhasznú intézkedéseit. Ily néppel boldogul a pap, a jegyző, tanító. Ily néppel alkot-hat olvasókört, dalkört, önképzőkört, melynek hiányozni egy községből sem volna szabad. Tarthat falolvását a hittan, neve-

TÁRCZA.

Iskolai élményeimből.

Irta: L.

(Folyt. és Vége.)

Nem esoda bált, ha gyomrában volt a muzsika, mely néha perfekt korában sem nyer mindenki előtt polgárjogot, hisz tudjuk, hogy Petőfi sem volt barátja a zenének, de a trombitakíséret szülőben s örökös hegedűiskála hallgatása még a legnyúlósabb hollandi flegmát is duhóssá teszi.

Fine-finalé az öreg német rettenetesen gyűlölte a zenét, s azért a muzsikásokat — kivált a dilet-tánsokat — ki ne állhatta.

De annál inkább szerette az apróbb állatokat; eyvel pótolta nélkülözött házasságát.

Ezen passziója kiterjedt mindenféle ugató, nyávogó, csiripelő, károgó s egyéb nyelveken diskuráló hadra.

Szállása tele volt az éveken át meggyűlt por, szemét s körülírhatlan moesok mellett kisebb-nagyobb kalitkával, ketrecczel; minden szegletben bűzös vaczkok voltak.

A kalitkák s ketrecek ajtai nyitva álltak, azok lakói a szobában szabadon jártak, repkedtek; helyeikre csak éjjelenként ülték vissza.

Ha valakit rossz sorsa hozzávezetett, a szobá-ba léptekor szemeit majd kiverték a madarak; szinte

hanyatt vágta, a csupa barátságából melléhez támaszkodó nagy ménkü pudli; lábszárain — mint egy nagy irónk mondta — mérni kezdték körmeikkel a maeskákat, hogy a télen mekkora lesz a hó; pantalonját megtépte a holló, szarka, mátyás; orrát — no, ha azt, mint a szopornyiezas lovaknak szokás — előbb jól be nem dugdosta szősszel, vattával, úgy megviselte az ott torjengő gyöngyillat, hogv annak felesztendeig hasznát nem vette.

A lábai körül ugráló házi s mezei nyulak miatt lehetetlen volt egy lépést is tennie: ott álló-helyéből kellett a szoba mélyéből kihangzó „na was-ist“ jére a házigazdának elmondani, hogy miért jött?

Hát ezt a czifra menázsériát egy iskolatársam hegedűjével akaratlanul majd mind megszöktette.

Nem hiába mondá sokszor a vén professzor, hogy őt nyugalmass zárdájából a zene üldözte el s bizonyos benne, hogy az reá még előbb-utóbb érzé-keny csapást fog mérni.

Igaza volt; sorsát senki se kerülheti el sie fata tulere.

Hanem hát ebben ismét nem a zene volt hibás, de az öregot ezen meggyőződéséből senki nem té-ritette ki.

A nagy szerenestlenség úgy történt, hogy ab-ban a házban, hol ő lakott, a mellette lévő szobá-ban egy fiatal tanár volt szállva, s mindkettőnek ajtaja ugyanazon gángerre nyílt.

Utóbbinak nevenapjára egy albumot készített-tünk, mit teleírva névnap i üdvözetekkel, rábiztuk diletáns pajtásunkra, hogy egy serenáde után, mit

az ifju tanár ajtaja előtt fog elhagyni, a névnap előestéjén adja át annak.

Persze, a tanár ennek rendkívül fog örülni s a fiu, mint minden művész, nagyon ámbicziózus lévén játékára, elvállalta szívesen; csak arra kért, hogy ügyeljünk és tudassuk vele, hogy a tanár azon este a vacsoráról mikor érkezik haza?

Végre a nagy nap, illetve annak előestéje el-érkezett.

Hajh, beh találón mondja Schiller: Indem wir hoffen, hat uns Unglück schon getroffen.“ Mert a szegény németet csakugyan nagy szerenestlenség érte azon az estén.

Nyar volt, meleg volt. Azon épületben, hol tanáraink mellett még többen is laktak, valamennyi ablak nyitva volt; egyedül a menázsériás professzor ablakai voltak zárva.

A csillagok kényelmesen bekukuesáltak min-den szobába, meglestek minden titkot, de hát a vén professzorhoz nem pillanthattak be, se a gángerba nem láttak s így nem sughatták meg az álén sétáló né-metnek, hogy siessen haza, mert nagy baj készül a számára.

Ha az exbarát sejtett volna valamit, bizonyo-nyosan hanyathomlok rohant volna haza, mielőtt a Ständchen megkezdődik s elhárít minden veszélyt. De hát nem élt a gyanupörrel s minden fel-tartóztatás nélkül beállott a katasztrófa.

Mikor pajtásunk a hegedűjét megszólaltatta a gángerben, megnyílt a vén tanár ajtaja s a fiu, kies-tőnként, nóg gazdája a pudlival sétált odakinn, ágyat vetett, mosdóvizet készített s eszímát takari-tott, a hegedülő diák mellé sompolygott.

léstan és gazdaság köréből. Vonzódní fog körébe, intéseit, oktatását meghallgatja; tanácsait szívesen fogadja és teljesíti. Az írni, olvasni tudó nép megkezdheti önművelődését. Ha ez sikerül, ha ezt kereszttől vesszük, akkor Magyarország ezeréves fennállását a legfényesebben ünnepelelünk meg.

Első sorban az államnak, a községeknek kötelessége ezt előmozdítani; aztán a papoknak, tanítóknak, előjáróknak és — kötelessége magának a társadalomnak.

Nem lehet tagadni, hogy haladunk, de minékünk ezerszer gyorsabban kell haladnunk, mint más nemzeteknek.

Tehát haladjunk, kezdjünk egy újabb életet. Mesgyéjén az ezer évnek tegyünk valamit.

A vidéki sajtó.

A vidéki hírlapok száma az utóbbi statisztika szerint ismét növekedett, ami kétségen kívül a vidéki hírlapirodalom erősödését és fejlődését jelenti. Különösen nagy haladást jelent, hogy a vidéki hírlapok tulajdoni része ma már teljesen irodalmi színvonalon áll s hivatásának tökéletesen megfelel. Ez tény, melyről bárki is meggyőződhetik, ha figyelemmel kíséri a vidéki sajtó működését.

Még is gyakori a panasz, (néhány vidéki lap vezéréseikben foglalozzik vele), hogy a vidéki sajtó elnyomott; a fővárosban számba sem veszik s a fővárosi sajtó alig akarja észrevenni.

E szemrehányásoknak csak a fővárosi napilapokra vonatkozó része lehet némileg indokolt, mert tény, hogy ez jóval fölülte áll a vidéki sajtónak; de ezen nagyságában részt vesz a vidéki sajtó is, melynek közérdekű és fontosabb híreit szabadon ollózza.

Néhány vidéki organum maga teszi tönkre reputációját, a mikor különböző pártnyalatu fővárosi napilapról a legképtelenebb reklam híreket teszi közzé, — nem is a nyílttérben, hanem a hírek rovataiban. Ez utóvégre gusztoz dolga; de az embert gondolkodásba ejti, hogy akadhat komoly olvó olvasója az ilyen vidéki lapnak.

Ilyen ezéltévesztett irányu lapoeska ma már hála Isten, kevés van: A vidéki sajtó ma már büsz-

A hegedűszóra aztán valamennyi állat a szobában fölébredt, a nyitva felejtett ajtón kirohant a gágra, onnan pedig a hegedűtől még jobban megijedve „ill a berek, nádak, erek” ki az ajtón, ki az ablakon a szélrózsa minden irányában elszéledt.

No, lett aztán szép heceez ebből!

A vén professzor érkezett ekkor éppen haza; élében volt egy macska, mit az uton felismerve, megfogott; a gágra ugrottak a falakra a nyulak; a hegedűszótól nem mertek elszaladni; a fia éppen a gágra közepén állván, a tornáczot, annak ajtaja fölé bozárta. A takarító fia is odább állott; a szökevények után szaladt.

Az öreg német el nem tudta hirtelen gondolni, hogy macskája mint került az utcára, sem azt meg nem foghatta, hogy nyulak mit keresnek a gágra.

Mikor aztán vasvillaszemeket vetve a hegedűlődiakra, szobája felé közeledett s észrevette, hogy annak ajtaja, nyitva van, szobája üres, kedvencei az egy kutyán és macskán kívül mind oda vannak, egy bődüléssel, mintha szívébe gyilkot vertek volna, megfordult s a hegedűjátékba elmerült pajtásunknak olyan — minden elgondolható hangnemen kívüli aecomponentet röktönzött, hogy a megzenésített tanár ijedten toltá, elő ajtaján az éjjeli zárt s rögtön eloltotta a gyergyat.

Pajtásunk erre a rohamra elfelejtette, hogy miért van ott, hegedűjét hóna alá csapva, albumától együtt úgy elszaladt onnan, hogy falujáig meg sem állt s szégyenletében rögtön más iskolába íratta magát és az albumot postán küldte hozzánk.

kén tekinthet maga elé, mert nélküle nagyon gyönge volna a hetedik nagyhatalom.

Még is a hatalmas vidéki sajtó több figyelmet érdemelne, különösen most, midőn az ezredéves Magyarország jubileuma előtt állunk. Ma már a vidéki sajtó nem csak a megyei belügyek és társadalmi kérdések vivője, hanem lelkes támogatója az egész ország közügyeinek.

Az ezredéves kiállítás látogatottsága és a jubileum sikere egyrészt a vidéki sajtó propagandájától függ. A vidéki iparosnak, kereskedőnek a helyi közlő a legkompetensebb tanácsosa s ezért ismétlem a vidéki sajtó több figyelmet érdemelne.

Egy igen fontos terv merült az utóbbi időkben fel, melynek megvalósítása most csakugyan aktuális lett.

Az ország szíve Budapest között állandó összeköttetést kellene biztosítani a vidéki lapszerkesztőségek részére. Ez csak úgy volna elérhető, ha minden vidéki hírlap részére egy Budapestre szóló állandó vasúti menetjegyet engedélyezne a miniszter.

Az ország közvéleményét nagyjából ma már a vidéki sajtó képezi. Ezért szükséges, hogy a vidéki lapszerkesztőségeknek „szabad bemenet” biztosítsák az ország szívébe.

Tekintve azt, hogy így a vidéki sajtónak több alkalma lenne a székes főváros érdekeivel és viszonyaival foglalkozni: ez a lépés hatalmasan előbbre vinné a mi szép Budapestünket a világvárosiasság felé.

Reim Lajos.

Tanügy.

Helyes-e a jutalmazás a népiskolában?

Irta és a kérdőjelezi tanítói kör gyűlésén felolvasta Kiss Jenő a k. j. t. kör elnöke.

(Folytatás.)

Valóban, ha a kérdést így világítjuk meg és nem vesszük tekintetbe, hogy a gyermek zsenge értelme és érzelmevilága az, a mely a buzditást és jutalmazást, mint a gyenge növény a langy eső, és jótékony nap enyhe melegét a fejlődés első korszakában nem nélkülözheti: akkor bátran eljuthetünk a jutalmazás tényleg a népiskolából. De mert tudjuk, hogy a gyermek úgy a jóra, mint a rosszra egyenlő hajlamokkal születik, sőt a gyermeki kor első időszakában az állatias hajlamok, vágyak, önző törekvések még sokkal nagyobb mértékben vannak kifejlődve s ezeknek leküzdése a gyermeknek nem kis küzdelembe kerül, épen azért a tanulói élet első felében a jutalmazást kiküszöbölni nem mutatkozik ésszerűnek. Csak arra kell ügyelni, hogy a jutalmazás tárgyát nem egyes tettek, hanem a jó és megbízható eszelekedetek egész sorozata képezze.

És minő paródiája, volna a sorsnak mikor a szülei kör jutalmaz, a társadalom jutalmazza a személyes érdemeket, csak a kettő közt álló iskola volna az, a mely a nevelés e hatalmas eszközét figyelemmel kívül hagyná.

Ha ezek után beláttuk a jutalmazás szükségességét, előáll a másik kérdés, hogy

Mire legyünk tekintettel a jutalmazásnál.

A gyermek eszelekedeteit, magaviseletét olykor az eredményekből is a nevelő figyelemmel kíséri s annak értéke szerint azt, mint a tanuló eljárásának végkövetkezményét tudomásul veszi, helyesli vagy jutalmazza, esetleg bünteti is.

A jutalmazás, vagy a büntetés tehát a gyermek eszelekedeteivel ok és okozati összefüggésben van. Épen azért a eszelekedetek természetéhez képest a természetszerűség elvei szerint kell jutalmazni vagy esetleg büntetni. A nagyon szorgalmas tanulóknak több szabadságot nyújtunk. A bizalmunkra érdemest még nagyobb bizalmunkra érdemesítjük. Az igazmondónak feltétlenül hiszünk a szavában stb.

Tudjuk, hogy a fejlődött korban eszelekedeteink jutalmát a lelkiismeret helyeslése, önmegelégedés és önbecsiben kell megtalálni.

Ugyde ezen, a jutalmnak legértékesebb neme, a jellem-fejlettség után vagy által biztosíthatók. Épen ezért, ennek a nevelés kezdetén érvényt szerezni, azt halálóssá tenni nem lehet; a jutalmazás végéjéig tehát az, hogy az említett erkölcsi jutalmat a tanuló maga alakítsa ki lelkiületében.

Ha ezt így tekintetbe vesszük, ebből az követ-

kezik, hogy a jutalmazás által csak üdvös eredményeket érhetünk el.

A folytonos gáncsolás, közöny, gyalázás nem sarkal, hanem lohasztja a gyermek munkakedvét s így az önállóságát és a jelleme fejlődését is.

A jóra való tett elismerése buzditólag hat s önállóságra segíti a gyermeket.

A természetből neközkes fejűek, könnyű gondolkodásuk a kellő időben való dicsérés, jutalmazás, buzditás által a természetes fejlődés útjára terelhetők.

Ne dicsérjünk ott, a hol arra semmi szükség; de hol esekély tehetség mellett rendkívüli szorgalomról van szó, hol a könyvelmi derekasan megállja helyét, készen legyünk a jóakaratu serkentéssel.

Tekintettel legyünk továbbá a jutalmazásnál a gyermek vérmérsékletére s a két nem egyedleges, sajátos jellegére is.

A fiuk eszelekedetében az erő érzete bir irányító szereppel, a leányoknál a hűség.

Mindkét eszelekedési motívum káros hatásu, ha tulbaesültetik; ha helyesen irányítatik, egyiknél a jellem, a másíknál a női erény alapját képezi. A míg a tuléró érzete a fiut az erőszakosság, önkény, makacsság felé tereli — addig a leány-gyermek, ha nagyobb fokú hűságtól vezéreltetik, mint a mennyit a józan ész mérlegén lemérhetünk, — e pontnál a hűség érzetének áldozatául esik az erkölcs vagy Felméri szerint: „a másoknak tetszeni és megbámultatni vágyás kedvéért kísíklík az önértzet a maga megszokott módjából s az első hiba után jönnek a többiek.”

Épen ezért a dicsérgetésekkel fukarkodjunk, hisz ez is jutalom, nehogy az érdem hamis fogalmának megalkotására segítsük a gyermeket.

Egy jó időben alkalmazott tetszés-nyilatkozat többet ér a tanító részéről, mint a dicsériadák tömege.

Ebben is, mint sok más eljárásainkban az egyed sajátságos jellege vezéreljen.

(Vége köv.)

Levelezés.

Tekintetes szerkesztő ur!

Becses lapja 56-ik számában „Mulatság” czím alatt egy „jelen volt” a zabolai fiatalság által f. hó 7-én egy pár család részvétele mellett tartott kosaras táncmulatságról számol be s minthogy a magán bált nyilvánosságra hozta, nekünk is szavunk lehet hozzá.

Azt írja ugyanis „jelen volt”, hogy a „Dimény” féle kertben tartották báljukat. Helyre kell igazítanom. Nem „Dimény”, „Domén”, a ki az iskolának 4—5 ezer frtot érő vagyonát hagyományozott, az megérdemli, hogy nevét tudja az utókor.

Látjuk a tudósításból, hogy Ábri Gyurkák „precíz” (szegény precíz!) játszottak, az asztalok „dekorálva” voltak s azok körül „animóval” ettek; szóval, a mulatság” minden várakozást kielégítve (?) fényesen sikerült.

De hát egyet még sem láttunk a tudósításban, pedig a humánus intézetek helyiségeiben tartott s nyilvánosságra jogosult mulatságoknak épen az adná meg a fényt.

Mondja csak „jelen volt” barátunk, azon a mulatságon azt az embert, kit ön „Dimény”-nek nevez, mennyiben utánoztát? Vagyis, mit jövedelmezett az a fényes bál a közjóra, hogy aztán, a kik jelen nem voltak, azok is a szerint versenyezhesenek.

Egyébiránt talán abban a „Dimény” kertben s az iskolában nem is volna helye egy ilyen „eszem-izsom” társaságnak!

Egy jelen nem volt, volt zabolai.

Ujdonságok.

— **Kinevezés.** A sepsi-szentgyörgyi pénzügyigazgatóság Balogh János kézdi-vásárhelyi adóhivatali díjtalan gyakornokjelöltet ugyanazon adóhivatalnál, díjtalan gyakornokká nevezte ki.

— **Vadász-egyleti közgyűlés.** A „kézdivásárhelyi és vidéki vadász-egylet” f. hó 8-án, (csütörtökön) d. e. 10 órakor a polgári fiu-iskola helyi-

ségében tartja meg évi közgyűlését, melyre a hivatalos meghívók már szétküldöztetek s az egyetemi titkár ez úton is felkéri a tisztelt tágtárs urakat, hogy a tárgyalandó pontok fontosságára való tekintettel, a közgyűlésen minél számosabban megjelenni sziveskedjenek. A közgyűlés tárgysorozata a meghívókban részletezve van.

— **Tehénen zonázó gyerek.** Tegnapelőtt egy gyerek a piacon keresztül vezetett egy tehenet, melynek kötelét az egyik karjára csavarta. A szelid állat valamitől megbokrosodott; az előtte balagó gyereket leütötte, jól meggyomorozta s aztán, mint ki jól végezte dolgát, szaladásnak iramodott, magával vivén a karjánál fogva hozzá kötözött gyereket, kit aztán csakhamar megszabadítottak kényelmetlen helyzetéből.

— **Színészet.** Füredi Károly színtársulata Kovásznára távozott s ott jelenleg vegyes pártfogás mellett működik. Eddig a „Cziterás,” „Szokimondó asszonyosság,” „Tázerék a fürdőn” (?) kerültek színre, részint félig felt, részint üres házak előtt. A közönségre igen deprimáló hatással van az óriási hőség, mely napok óta uralkodik.

— **Érteigős cigány.** Tegnapelőtt egy ismeretlen nevű, de jól ismert polgári állású cigány valami ürügy alatt beállított egy helybeli cipészhez s míg ez a mellék-szobában valami után nézett; addig a cigány, — ki ősi szokása szerint sohasem tudott holmi emléktárgyak elemelése nélkül becsut venni — a pénzes-szekrény fiókját kihuzva, a fényes koronák és tallérok közé markolt, hogy azokból néhányat, úgy olvasatlan magával vigyen. Eppen ezen pillanatban lépett be a cipész neje s tiszta jövőn a cigány szándékával, megtagadta főle az emlék-érmekeket s ráadásul a rendőrségre kísértette, melynek egyik árnyékos szobájában gondolkodik a mulandóságról.

— **Csikó vásár.** Mélt. Pótsa József, főispán ur, a lótenyésztés emelése, illetve a 3 és fél éves katonai ezélokra alkalmas csikó-vásárlásoknak a megyében rendszeresítése céljából intézkedett, hogy a járási állatorvosok augusztus 7-én Baróthon, 7-én Nagy Borosnyón, 12-én S.-Szt. Györgyön, 14-én Uzonban, 15-én Kézdi-Vásárhelyen, 16-án Dálnokban, 18-án Kovásznán mindig d. e. 8 órákor a község házában jelenjenek meg, hogy a tenyésztők által elővezetendő csikókat megvizsgálják, a katonai ezélokra alkalmasokat írják össze és jelentsek be, oly célból, hogy ha kellő számu, nemes származású 158 cmtr. magas és hibátlan csikó találhatóik, intézkedjen a csikó-vásár megtartásának ideje iránt. Felkéretik a gazdaközönség, hogy a saját érdekében a csikók bemutatását a jelzett napokon eszközölje.

— **Kedélyes fürjésző.** Egy jelenleg városunkban időző építész üres idejében hol egyik, hol másik határra kivonulva, jó étvágygyal fogdossa össze a hálója alá került fürjeket s jóízűeket nevet azon, hogy a vadászok soha sem kapnak egyet sem. Mivel ama működő vadásznak sem vadász jegye nincs, sem a társulatba nincs beiratkozva; majd a vadászok fognak nagyokat nevetni azon, mikor az illető kontár vadász fog egy ültében 40—50 ft büntetést fizetni.

— **Meghívó.** Háromszékvármegye orbai járás körjegyzők egylete felerészben saját pénztára és felerészben a kovásznán létesítendő kórház alapja javára Kovásznán, a Deák Imre ur féle nyári színházban folyó évi augusztus 10-én zártkörű táncszívalommal egybekötött hangversenyt rendez, a következő műsorral: 1. Enek, a zágoni dalkör által. 2. Az „Ort,” vig monolog Peterdi Sándortól, előadja Butyka Vilmos tanító ur. 3. Enek, a zágoni dalkör által. 4. Fuvola kettős, előadja: Elekcs Sándor és Butyka Vilmos urak. 5. Szavaltat, Szabó Jenő, barátosi ev. ref. lelkész ur által. 6. Zene, a helybeli fűrdői zenekar által. 7. Tánc! Belépti jegyek ára: I. só hely 80 kr; II-ik hely 60 kr. és állóhely 40 kr. Kezdeto pont 8 órákor.

— **Szállítás.** A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara értesítése szerint, a marosvásárhelyi kir. ügyészség felügyelete alatti fogházak részre az 1896 évre beszerzendő némely fogházszerelvényi tárgyak, világítási és tisztaság fenntartási anyagok, u. m. fűrészek, fűrészeszelők, kenőzsír, fenyőmag, fenyő-korom, mosószappan stb. biztosítása tekintetéből 1895. szeptember hó 10. én d. e. 9 órákor a nevezett kir. ügyészség irodájában és zárt ajánlati tárgyalás tartatuk. A feltételek, valamint az árlejtés tárgyainak

részletezése, s a valószínű szükséglet kimutatása ugyanott, a hivatalos órák alatt mindig megtekinthetőek. A tárgyalásban résztvevők által leteendő bányapénz 50 ftban állapították meg. Írásbeli ajánlatok bepecsételve, a bányapénz melléklésével, legkésőbb a tárgyalásra fennbbit kitűzött óráig nyújthatók be a kir. ügyészséghez.

Különfélék.

— **A székely vasutak.** A székely vasutak építését, mint értesülünk, még e hó folyamán megkezdik, és pedig egyelőre a sepsi-szentgyörgy-esik-szeredai vonalon 63 klm. hosszúságban. Az építkezés 2 és fél millió forintba kerül, csak e vonal elkészülte után kezdik el a esik-szeredai-gyimesi szárnyvonal építését, a melyet legkésőbb 1897-ben összekötnek a romániai vasutakkal.

— **A szilicei jégbarlangkutatók.** Egy kiránduló csapat Markó Miklós vezetés alatt a szilicei jégbarlang átkutatására indult. A múlt hónap 29-én indultak el Rosnyóról a kirándulók és déli 12 órákor értek a szilicei fonsikra. Itt Gyarmathy ref. lelkész fogadta őket. Villásreggeli után a kirándulók a jégbarlanghoz vonultak. Elsőnek Molnár Árpád, a népszínház festője lépett az üregbe, majd társai követték. A látvány felséges volt és annyira elragadta a kirándulók egyikét, hogy jelzőkürtjével imára fűjt. Azután magnézium világítás mellett beljebb hatoltak. A jég mindenütt tükörsimáságu, csak néhol fagytak rá kötörmelékek, melyeket az üreg szélén játszadozó gyermekek hajigálnak be s melyek a nagy hőségben ráfagynak a jégtáblákra. Az üreg rövid, mert alig 40 méternyi távolságban hirtelen megszűnik. Ott ugyanis kötörmelékek és állati esonatok zárják el a kutatók elől a barlangot, melynek magassága ezentul csak 40 centiméter. Egy kis rósznyói diákgyerek, Lenkey Géza 20 méternyre behatolt a esatornába, tovább nem birt menni. Benn hiedget érzett és jégtréteket látott. A barlangban állandóan egy fok hideg van. Kijövet elhatározták, hogy a kutatás és robbantás végrehajtására mozgalmat indítanak. Majd a faluba mentek le a kirándulók Gyarmathy ref. lelkész házához, hol gazdag estebéd várta őket. A kutatók tegnap tértek vissza a fővárosba.

Mezőgazdasági közlemény.

Alig négy-öt esztendeje, hogy itt az országban bizonyos kételkedő érdeklődéssel néztek arra a gazdára, a ki műtrágyát alkalmazott és ime, most annyira népszerű lett a dolog, hogy az ezen rövid idő alatt keletkezett nagyszabású hazai szuperfoszfátgyárak alig képesek a gazdaközönség igényeit kielégíteni.

De ha a tényeket vizsgáljuk, azt látjuk, hogy a gazdaközönség igen nagy része más műtrágyát, mint szuperfoszfátot nem ismer; gyakran elesudálkoztam a felett, hogy sokan éppenséggel azt hiszik, hogy műtrágya és szuperfoszfát azonos fogalmak, s hogy nem tudják azt, hogy az utóbbi csak egy bizonyos neme a műtrágyáknak.

De azok is, a kik a tekintetben jobban vannak tájékozva, nem mindig gondolják meg azt, hogy ha igaz is, hogy a talajokban legkönnyebben foszforsavban állhat be hiány, a foszforsavtrágya még sem lehet univerzális szer, s hogy esetleg kálira, nitrogénre, mész és magnéziára is lehet szükség, legyen, hogy ezekből kevés van a talajban, legyen azért, hogy a foszforsavtrágya a lehető legnagyobb érvényre jusszon, mert hiszen természetes, hogy a foszforsav is csak azon mértékben használható fel a növény testének felépítésére, a milyen mértékben a többi, szintén nélkülözhetetlen anyagok jelen vannak.

A növénynek szüksége van főleg foszforsavra, kálira és nitrogénre, s ezeket bizonyos mennyiségi arányokban veszi fel. Ha már most p. o. sok foszforsav és káli van jelen, de kevesebb nitrogén, mint a mennyi amazoknak megfelelően, a növény csak annyi anyagot készíthet, a mennyi ezen aránylag csekély nitrogénnek megfelel.

Ugy van ez, mint teszem egy háznak az építésénél. Lehet annyi téglát, mely felépíthető vele egész várost, de mi hasznom belőle, ha nincs meszem, a mivel a vakolatot elkészíthetném?

A sok téglá daczára én mégis csak olyan kis házat építhetek, a milyenre a vakolatom kifutja.

A nitrogén is azon növényi tápanyagokhoz tartozik, melyekben könnyen hiány áll be, s áll ez különösen e könnyebb és kumuszszegény talajokra nézve. Ilyen földeken nem csak a termés mennyisége nem lesz kielégítő, hanem még azon veszdelem is fenforog, hogy a vetés rosszul tel el, mert a növényzet nem olyan erőteljes, mint az, mely elegendő nitrogénnel rendelkezett.

De látszólag elég televényes istállótrágyával kezelt földön is lehetséges viszonylagos nitrogénhiány, mert az istállótrágya csak lassan bomlik és nitrogénja csak lassan változik át, a növény által értékesíthető ammoniakká, illetőleg légenysavvá. Igen valószínű, hogy nem igaz az, a mit sokan hisznek, hogy t. i. az istállótrágya nitrogénjának fele már az első évben, másik fele pedig a következő két évben jutna hatásra, azért, mert látjuk, hogy az istállótrágyából keletkező kumusz csak igen lassan bomlik.

Igy tehát még látszólag jó termőerőben lévő talajon is kedvező hatást gyakorolhat a nitrogéntrágya.

Vannak persze olyan növények is, melyek nitrogéntrágyára nem szorulnak — az u. n. nitrogényűjtők — melyek a levegőben elemi állapotban lévő nitrogént képesek felhasználni, ha a talajban nem találnak eleget. Ilyenek a bab, búkköny, lóhere, luczerna, esillagfűrt stb., de most nem ezekről van szó, hanem az nitrogénfogyasztókról, a kalászosokról, gumósokról stb.

Azt hiszem tulmennék működési körömön, ha a nitrogéntartalmu trágyák gyakorlati alkalmazásának részleteibe akarnék becsatlakozni. Ez a növényterléssel foglalkozó szakember feladata.

Itt e helyen én csak néhány általánosan használt nitrogéntartalmu trágyaszort akarok a magam szempontjából megismertetni és ezen trágyaszerek viszonylagos értékéről szólni.

A leggyorsabban ható nitrogéntrágya a salétrom. Legtöbbit ér ugyan a kálisalétrom, mert ebben egy másik fontos növényi tápanyag, a káli is foglaltatik, de az általánosan használt trágyaszor a Chiliből (Peruból) importált natronsalétrom, vagy chilisalétrom. A mit benne megfizetünk, az a légenysav alakjában (oxidált alakban) jelenlévő nitrogén, de azért a másik alkatrésznek, a natonnak is jut bizonyos fontos szerep, a mennyiben a kötöttörmelékekből kálit szabadít ki s megkönnyíti a foszforsavas vegyületek oldását is. Szóval, a natron nem közvetlenül, hanem közvetve ható trágyaszornek tekinthető. Így hat az p. o. a konyhasóban is, melyről tudjuk, hogy mérsékelt mennyiségben, kivált réteken alkalmazva, néha igen szép eredményeket mutat.

(Folyt. köv.)

Apróságok.

Meglepetés.

A mama rémülten kiált fel:

— Ah, tanár ur! Ön megcsokolja leányomat?

A zongoramester hebeg:

— Bo . . . bocsánat . . . Nagyon szórakozott vagyok . . .

— Ugy? Miért nem akart megcsokolni engem is?

— Bocsánat, annyira nem vagyok szórakozott.

*

Szórakozottság.

Egy ur belép a borbélyhoz, leült a forgószékre s azt mondja a borbélynak, hogy nyírja meg. A borbély hozzá akar fogni a munkához s le akarja venni az ur fejéről a kalapot.

— Ne bántsa! — röffön rá az ur — hisz itt olyan léghuzam van, hogy ha hajador fővel ülök itt, náthát kapok!

*

A távolban.

A férj levele: „Aranyos lelkem! Ugy vágyom már utánad, hisz oly régen láttalak, oly régen, hogy attól félek: egészen elfelejtet az édes esőkolgatást!”

A nő válasza:

— Gyakoroljam talán addig? . . .

A zok a nők.

Felcség: Azt sürgönyzi a mama, hogy jön a villámvonaton.

Férj: No, akkor a menydörgés sem fog elmaradni.

441. szám.
1895.

Árverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a kézdivásárhelyi kir. járásbíró 1895. évi 3736 számú végzése következtében Kelemen Lajos ügyvéd által képviselt erdővidéki takarékpénztár javára altorjai, de Bibarezfalván lakó Bartha Mór ellen 1455 forint s jár. erejéig fogantatott kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 2075 fortra becsült esikók, kanczák, igazslovak, bivalok, sertések, magkanok és egy kaszálógép szerelvényeiből álló ingóságok nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a kézdivásárhelyi kir. bíróság 3736—1895. számú végzése folytán 1455 forint tőkekövetelés, ennek 1894. évi október hó 24. napjától járó 6 százalék kamatai és pedig összesen 41 forint 58 kban bíróilag már megállapított költségek erejéig Altorján történvén a foglalás Altorja község házában leendő eszközölésére 1895. évi augusztus 22. napjának délelőtti 8 órája határidőül kitétik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. LX. évi t. cz. 107 és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Kelt Kézdivásárhelyt, 1895. augusztus hó 1. napján.

Kakutsi Ádám,
kir. bírósági végrehajtó.

(108.)1

Sz. 3103—3451

1895. t. kvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A kézdivásárhelyi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság, közhírré teszi, hogy K. Császár József kereskedő kézdivásárhelyi lakos végrehajtónak márkosfalvi lakos Kocsis Gábor, Forró Albert végrehajtást szenvedő elleni 65 darab arany tőkekövetelés s járulékaik iránti végrehajtási ügyében a kézdivásárhelyi kir. törvényszék területén levő Márkosfalva községben fekvő, a márkosfalvi 24. sz. tjből A+ 837. hrszmu. 220 ft, 568. 569. hrsz. 187 ft; ugy a 29. sz. tjb. ben foglalt A+ 1486. hrszmu. s. 242 ft becsértékű ingatlanokra az árverést fennebb ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy fennebb megjelölt ingatlanok az 1895. év augusztus hó 1. napján délelőtti 9 órakor Márkosfalva község házában megtartandó nyilvános árverésen megállapított kikiáltási áron alól eladtnak nem fognak. Az árverezni szándékozók tartoznak utójajánlattevő kivételével az ingatlanok becsárának 10 százalékát készpénzben vagy az 1881. LX. t. cz. 42 §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3.333 sz. a kelt I. M. rendelet 8 §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni avagy az 1881. LX. t. cz. 170 §. értelmében a bantpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű térítvényt átszolgáltatni.

A kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

Kézdivásárhelyt, 1895. június hó 8-án.
Gaál István,
kirendelt egyes bíró.

A brassói portland-czement-gyár

Brassó (Irdély) ajánlja legkitünőbb

PORTLAND-CZEMENTJÉT

felelősség mellett folyton egyenlő és teljesen megbízható minőségben, bármely vasuti állomáshoz szállítva, a legolcsóbb árban.

Kézdivásárhelyt kapható K. Császár József urnál.
Sepsi-Szentgyörgyön Ferencz Lajos, Császár Sándor és Császár Gyula uraknál.

30 40—40

HIRDETÉSEK

e lap kiadóhivatalában

olcsó áron

felvétetnek.

M. kir. államvasutak.

Érvényes 1895. május 1-től.

MENETREND.
PREDEÁL—NAGYVÁRAD.

Keleti vonal.

Érvényes 1895. május 1-től.

Állomások				Állomások			
		Vegyes vonat	Személy- vonat	Gyors- vonat			Vegyes vonat
Brassó (vendéglő)	(érk. ind.)	regg. 5.08	este 7.43	d. u. 2.45	Medgyes	ind.	regg. 10.55
Botfalva	"	5.39	8.07		Kis-Kapus (vend., elág. Szab. felé)	(érk. ind.)	éjjel 12.46
Földvár	"	5.58	8.23		Tövis (vend., elágazás Arad felé)	(érk. ind.)	1.00
Mogyorós	"	6.17	8.43		Nagy-Enyed	(érk. ind.)	1.18
Apáca	"	6.36	8.57		Kocsárd (vend., elágazás Maros- Vásárhely felé)	(érk. ind.)	2.49
Kőpecz	"	6.55	9.16		Gyéres (elágazás Torda felé)	(érk. ind.)	3.42
Agostonfalva	"	7.02	9.22		Kolozsvár (vendéglő)	(érk. ind.)	4.03
Alsó-Rákos	"	7.19	9.38		Nagy-Várad (vendéglő)	(érk. ind.)	4.37
Homoród	"	7.45	10.02		Budapest	(érk. ind.)	4.41
Kacsa	"	8.02	10.15				5.15
Bone	"	8.23	10.36				5.21
Erked	"	8.43	10.51				regg. 6.45
Héjasfalva (elág. Udvarhely felé)	"	9.12	11.16				7.00
Segesvár (vendéglő)	(érk. ind.)	9.13	11.32				11.01
		9.35	11.39				2.19

Expres-vonat Brassóból ind. 10 óra 19 p. este, Budapestre ér. Aradon át 10 perczkor.

Kézdivásárhely—brassói vasut.

Kézdivásárhely	indul reggel	4.00	délelőtt 10.25	előtűn. 2.37	Brassó	ind. reggel	5.20	reggel 8.50	déltűn. 3.05
Imecsfalva		4.17	10.38	2.54	Szász-Hermány		5.35	9.09	3.24
Páva-Zabola		4.34	10.51	3.11	Prázmár		5.53	9.33	3.48
Kovácsna		4.55	11.08	3.43	Kökös		6.04	9.46	4.01
Barátos		5.18	11.24	4.08	Uzon		6.15	10.06	4.21
Nagy-Borosnyó		5.35	11.38	4.27	Sepsi-Szentgyörgy		6.27	10.21	4.36
Eresztűvén		5.55	11.55	4.48	Eresztűvén		6.45	10.49	5.14
Sepsi-Szentgyörgy		6.36	p. u. 12.25	5.28	Nagy-Borosnyó		7.07	11.17	5.42
Kilyén		6.46	12.33	5.38	Barátos		7.24	11.47	6.09
Uzon		7.02	12.46	5.54	Kovácsna		7.45	12.16	6.38
Kökös		7.15	12.56	6.07	Páva-Zabola		8.08	12.42	7.08
Prázmár		7.42	1.16	6.34	Imecsfalva		8.19	1.01	7.21
Szász-Hermány		8.02	1.32	6.54	Kézdivásárhely	érk.	8.31	1.19	7.36
Brassó	érk.	8.20	1.46	7.12			8.45	1.37	este 7.54

Ny. H. János Mozes-nél Kézdivásárhelyt